

Kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seadus

§ 1. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 199 lõike 1 punkt 8 tunnistatakse kehtetuks;
- 2) paragrahvi 204 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„§ 204. Kriminaalmenetluse lõpetamine välisriigi kodaniku toimepandud kuriteos, välisriigis toimepandud kuriteos, välisriigile üleantud või välisriigis menetletavas kriminaalmenetluses“;
- 3) paragrahvi 204 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:
„6) kriminaalmenetlus on üle antud välisriigile või kui välisriik on kinnitanud samadel asjaoludel kriminaalmenetluse läbiviimist.“;
- 4) paragrahvi 204 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:
„(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 sätestatud aluse äralangemise korral võib Riigiprokuratuur kriminaalmenetluse oma määrusega uuendada.“;
- 5) paragrahvi 274 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „punktides 2–8“ tekstiosaga „punktides 2–7“;
- 6) paragrahvi 475¹ tekstist jäetakse välja tekstiosa „mis toimub rahvusvahelise lepingu alusel ning“;
- 7) paragrahvi 489¹² lõikes 6 asendatakse tekstiosa „konsulteerib Justiits- ja Digiministeerium“ tekstiosaga „konsulteerib kohus vajadusel“;
- 8) seaduse 19. peatüki 8. jagu täiendatakse 1⁴. jaotisega järgmises sõnastuses:

„1⁴. jaotis

Kriminaalmenetluse üleandmine ja ülevõtmine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel

§ 489⁵⁶. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/3011, mis käsitleb kriminaalmenetluse üleandmist (ELT L, 2024/3011, 18.12.2024), rakendamine

Kriminaalmenetluse Euroopa Liidu liikmesriigile üleandmise ja liikmesriigilt ülevõtmise korral kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/3011. Käesolevat seadustikku kohaldatakse üksnes määruses reguleerimata küsimustes.

§ 489⁵⁷. Kriminaalmenetluse ülevõtmine

(1) Euroopa Liidu liikmesriigilt saabunud kriminaalmenetluse ülevõtmise taotluse lahendamiseks pädev asutus on Riigiprokuratuur.

(2) Euroopa Liidu liikmesriigilt saabunud kriminaalmenetluse ülevõtmise taotluse lahendab Riigiprokuratuur määrusega ja taotluse rahuldamise korral edastab kriminaalasja materjalid uurimisalluvuse kohaselt.

(3) Riigiprokuratuuri kriminaalmenetluse ülevõtmise taotluse rahuldamise määruse peale võivad kahtlustatav, süüdistatav ja kannatanu esitada 15 päeva jooksul kaebuse käesoleva seadustiku §-des 228–231 sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel esitatud kaebus lahendatakse Riigiprokuratuuris 15 päeva jooksul ning maakohus 15 päeva jooksul.

§ 489⁵⁸. Kriminaalmenetluse üleandmine

(1) Euroopa Liidu liikmesriigile kriminaalmenetluse üleandmise taotluse esitamiseks pädev asutus on prokuratuur.

(2) Euroopa Liidu liikmesriigile kriminaalmenetluse üleandmise taotluse esitamise otsustab prokuratuur määrusega, mis vormistatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/3011 lisas 1 toodud vormil.“;

9) paragrahvi 504 lõige 4² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4²) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4¹ sätestatud tähtaegadest ei ole erakorralistel asjaoludel võimalik kinni pidada, võib loovutamisosuse tegemiseks ettenähtud aeg pikeneda kuni kolmekümne päeva võrra ning selle põhjusest tuleb viivitamata teavitada Euroopa vahistamismääruse esitajat. Kui ka pikenenud tähtaja jooksul ei ole võimalik lõpliku otsuseni jõuda, tuleb viivituse põhjusest teavitada Euroopa vahistamismääruse esitajat ja Eurojusti.“;

10) paragrahvi 505 lõiked 3 ja 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui üleandmist takistavad asjaolud, mis ei olene täitvast ega taotlevast riigist, lepib Politsei- ja Piirivalveamet kohtu loal taotleva riigiga viivitamata kokku uues üleandmise tähtpäevas ning isik antakse üle kümne päeva jooksul uuest kokkulepitud tähtpäevast arvates.

(4) Politsei- ja Piirivalveamet võib kohtu loal üleandmise ajutiselt edasi lükata humanitaarsetel põhjustel, kui on alus arvata, et määruse täideviimine võib ohustada isiku elu või tervist. Euroopa vahistamismäärus täidetakse kohe pärast eelnimetatud põhjuse äralangemist ning isik antakse üle kümne päeva jooksul uuest kokkulepitud tähtpäevast arvates.“;

11) paragrahvi 507 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Euroopa vahistamismääruse koostamise alus on isiku suhtes tõkendina kohaldatud vahistamine, mida kohaldab Euroopa vahistamismääruse koostamise põhjendatuse korral:

1) kohtueelses menetluses eeluurimiskohtunik prokuratuuri taotlusel käesoleva seadustiku §-des 130 ja 131 sätestatud alustel ja korras;

2) kohtumenetluses asja menetlev kohus käesoleva seadustiku §-des 130 ja 131 sätestatud alustel ja korras;

3) kohtuotsuse täitmise menetluses täitmiskohtunik käesoleva seadustiku §-s 429 sätestatud alustel ja korras.“;

12) paragrahvi 507 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 507 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Euroopa vahistamismääruse edastab täitvale riigile Justiits- ja Digiministeerium.“;

14) paragrahvi 508³⁹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohtuotsuse tunnustamisest või isikule mõistetud karistuse täideviimisest võib keelduda, kui:“;

15) paragrahvi 508⁶⁴ tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Eesti võib anda tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi järelevalve ning kohtuotsusega seotud otsuste tegemise pädevuse tagasi otsuse teinud riigile, kui süüdimõistetud isik ei täida talle määratud kohustusi või juhiseid ning otsuse teinud riigi kohtuotsusega ei ole määratud vabadusekaotuslikku karistust või vabadust piiravat meedet, mis tuleb täitmisele pöörata selliste kohustuste või juhiste mittetäitmise korral.“;

16) paragrahvi 508⁷² lõiget 1 täiendatakse punktidega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:

„2¹) kui välisriigi taotlusest ilmneb, et karistatud isikut on välisriigis tehtud otsusest teavitatud ja tal on olnud võimalus seda vaidlustada, võib kohus taotluse lahendada karistatud isikut kaasamata; 2²) kohus võib välisriigis mõistetud rahatrahvi tunnustamise määruks jätta käesoleva seadustiku § 145 lõike 3 punktis 1 nimetatud põhjendused esitamata ja koostada määruks välisriigi taotlusele pealdisena;

2³) kui kohus on määruks koostanud käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2² alusel ilma põhjendusteta, on karistatud isikul võimalik määruskaebuse esitamiseks taotleda kümne päeva jooksul põhjendatud määruks saamist;“;

17) paragrahvi 508⁷² lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui karistatud isik on rahalise karistuse või rahatrahvi enne kohtumääruks tegemist täielikult tasunud, lõpetab kohus asjas menetluse määruks, milles võib jätta käesoleva seadustiku § 145 lõike 3 punktis 1 nimetatud põhjendused esitamata.“;

18) paragrahvi 508⁷² täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses:

„(5) Jõustunud määruks edastab kohus taotlevale riigile. Määruks, millega tunnistati rahalise karistuse või rahatrahvi täitmine Eestis lubatavaks, edastab kohus ka Maksu- ja Tolliametile täitmise korraldamiseks.“;

(6) Maksu- ja Tolliamet teavitab taotlevat riiki tunnustatud rahalise karistuse või rahatrahvi tasumisest.“;

19) paragrahvi 508⁷⁵ lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse koostab kohtuotsusega mõistetud rahalise karistuse ja menetluskulude kohta Maksu- ja Tolliamet ning kohtuvälise menetleja otsusega määratud rahatrahvi kohta rahatrahvi määranud kohtuvälise menetleja.“;

(2) Kohtuotsuse või kohtuvälise menetleja otsuse või selle koopiat ning rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmiseks edastab Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele tunnistuse koostanud asutus.“;

20) paragrahvi 508⁷⁵ lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „Kohtuotsus“ tekstiosaga „või kohtuvälise menetleja otsus“;

21) paragrahvi 508⁷⁵ lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(4) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistus koostatakse eesti keeles ning tõlgitakse täitva riigi määratud keelde.“;

22) paragrahvi 508⁷⁶ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Rahalise karistuse ja rahatrahvi määramise tunnistuse koostanud asutus teavitab viivitamata täitva riigi pädevat asutust igast otsusest või meetmest, mille tulemusena ei ole karistust enam võimalik täitmisele pöörata.“;

23) paragrahvi 508⁷⁷ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Eesti pädevus viia läbi täitemenetlus lõpeb kohe, kui täitev riik on tunnustanud talle Eesti edastatud kohtuotsust või kohtuvälise menetleja otsust ja teavitanud sellest rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse koostanud asutust.“.

§ 2. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse § 1 punktid 1–5 ja 8 jõustuvad 2027. aasta 1. veebruaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn..... 2026

Algatab Vabariigi Valitsus 2026